

vearbejdet, saa skyldte vi Intet; thi vi skyldte Intet til dem, der ikke behøve Arbejde, det er ikke Pengesummen, som vi skulle erstatte, det er ikke den Art Værdi, men det er Arbejds-kraften til billig Priis: der paa Stedet, som tilkommer Planterne, og ikke mere. Denne Deel af Sagen er upaatvivlelig af største Vigtighed; men det er ogsaa den, som det vil være vanskeligt at faae oplyst, thi hvorledes Slaverarbejdet har været bestaende, hvad det virkelig har frembragt, hvad det virkelig har kostet i Forhold til det, som Friarbejdet nu frembringer, den forskjellige Anvendelse, Arbejdet har havt til forskjellige Tider, alt dette vil gjøre Sammenligningen i høi Grad vanskelig, og dog, som sagt, paa denne Sammenligning vil det i en væsentlig Grad beroe. Et andet Spørgsmaal, som ogsaa vil fremtræde, er af stor Vigtighed, det er: kan man ved at give nogen Erstatning til de tidligere Slaveeiere for den Frihed, som de nu have givet Negrene, sørge for, at denne Befolkning faaer Plads til at boe, hvor den er berettiget til at være? Kan man ikke skaffe dem det, saa vedblive de at være trælbundne, tiltrods for hvilke som helst Foranstaltninger man tager, og herom maa man vide Betsed, før man indrømmer en eneste Skilling fra Møderlandet som Erstatning. Der maa danne sig Byer og Huse, der kommer til at tilhøre Andre end Planterne, der maa findes en Grund, som ikke er ganske under Planternes Omraade. Først naar dette er Tilfældet, ere Arbejderne istand til at byde sit Arbejde for en passende Priis til den ene eller den anden Side. Det er mig derfor meget kjært at høre, at Finanzministeren, der har indbragt Loven, selv erklærede, at det var ham mere om at gjøre, at skaffe den til Behandling end at faae den endelig vedtaget. Han begreb meget godt — saaledes forstod jeg ham idetmindste dengang — at det er af den Art Love, som næsten aldrig kan komme istand i eet Thingmøde, som altid behøver en mellemiggende Tid til nærmere Drøftelse og til Dplysninger af saadan Art, at de rimeligviis endnu ikke kunne findes her i Landet.

Finanzministeren: Jeg troer ikke, at det er nogen ualmindelig Erfaring, at man, naar der foreligger en Sag, som ikke blot i

Genseende til de factiske Bestanddele, som ved den komme i Betragtning, men ogsaa i Genseende til det Punkt i Afgjørelsen, som det kommer an paa, er vanskelig, da troer, at man, for at kunne komme til en fast Ansnuelse, fornemmelig trænger til yderligere Dplysninger. Det, jeg troer, der er det Vanskelige i denne Sag, er ikke alene at faae tilstrækkelige Dplysninger, men af de Dplysninger, som det er muligt at faae, og som virkelig kunne komme i Betragtning, at komme til et bestemt Resultat. Jeg troer, at det, efterhaanden som man arbejder sig mere ind i denne Sag, vil findes, at der fra Regjeringens Side er tilveiebragt alle de factiske Dplysninger, hvorpaa det væsentlig kommer an. At der ved Siden deraf kan være Tvivl om at vide, hvorledes dette eller hiint Forhold opfattes af Forskjellige, som derom kunne have en Dom, er en anden Sag; men det regner jeg ikke med til de factiske Dplysninger. Et af de Spørgsmaal, hvorpaa der har været lagt den største Vægt, nemlig Indflydelsen af Arbejderreglementet, hører saaledes til de Spørgsmaal, hvis Belysning ad den factiske Del jeg troer maa erklæres for umulig; thi alle de, der virkelig kunde give noget værdifuldt Bidrag dertil, ville tildeels i endnu højere Grad være interesserede i dette Spørgsmaal end den forøvrigt i høi Grad sagkyndige Mand, ja, som i Colonierne er anset for at være een af de meest sagkyndige Mænd, der har givet den Betænkning, som er høsttrykt Lovforslaget. Man vil maaskee troste sig med, at de Dplysninger, der ikke ville kunne faaes i Møderlandet eller fra selve Colonierne, ville kunne faaes fra andre Colonier, men det er umuligt at faae dem i en aldeles fuldstændig Grad; thi Forholdene ere ikke saa eens i de danske Colonier og i andre Colonier, at man kan gjøre nogen bestemt Sammenstilling derimellem. Det vil stedse ved denne Sag, selv om man behandler den paa alle mulige forskjellige Maader, dog findes, at der er visse Hovedpunkter i den, om hvilke det er umuligt at komme til en fuldstændig Klarhed. Det, som jeg troer Alle maae være enige i, med Undtagelse af de Plantere, der selv ere interesserede i Sagen, er, at der ikke kan være Spørgsmaal om et Retstray for Planterne til at faae en saadan Erstatning